

Branchesikkerhedsrådet for Jernindustrien

Vejledning nr. 4.09.301

December 1998

Erstatter: December 1991

Øjenværn og briller

Denne vejledning angiver det niveau og gode praksis, parterne ønsker skal være til stede i forbindelse med brug af øjenværn og briller.

Arbejdstilsynet har behandlet vejledningen, der vil blive anvendt på lige fod med At-meddelelser. Vejledningen svarer til en At-meddelelse om, hvordan en bestemmelse i arbejdsmiljøloven eller i en bekendtgørelse kan opfyldes. Vejledningen er nummereret på samme måde som At-meddelelser.

Virksomheden skal foretage en arbejdspladsvurdering (APV) som består af:

- kortlægning af arbejdsmiljøproblemer
- vurdering og prioritering, blandt andet i forhold til regler og vejledninger på området
- udarbejdelse af handlingsplaner for løsning af problemerne
- gennemførelse af handlingsplaner
- opfølgning

Se BSR 1 vejledning om arbejdspladsvurdering (4.00.101).

Vejledningen indeholder følgende afsnit:

1. Definition
 2. Instruktion og uddannelse
 3. Øjenværn
 4. Arbejdsforhold
 5. Belysning
 6. Synsprøver
 7. Vedligeholdelse af øjenværn og briller
- Henvisninger

1. Definition

1.1. En række arbejdssituationer kræver brug af øjenværn for at beskytte mod skadelige påvirkninger.

1.2. Hovedpine og nakke- og skuldersmerter kan skyldes manglende eller forkert brug af briller/kontaktlinser. Dårligt syn kan endvidere være årsag til ulykker.

1.3. Synskravene varierer ofte, og øjnene skal hurtigt kunne omstille sig på de forskellige afstande, der afviger fra almindelig læseafstand. Såfremt øjnene ikke kan stille skarpt, må der anvendes briller.

2. Instruktion og uddannelse

2.1. Arbejdsgiveren skal informere om sikkerheds- og sundhedsfarer ved arbejdet og give instruktion i sikkerheds- og sundhedsmæssige foranstaltninger, herunder om tilpasning, vedligeholdelse og opbevaring af øjenværn samt om særlige forhold på arbejdsstedet. Denne vejledning indgår i instruktionen.

2.2. Instruktionen skal følges, og sikkerhedsforanstaltningerne overholdes.

3. Øjenværn

3.1. Der skal anvendes øjenværn ved arbejde, hvor der er risiko for øjenskader og knusning af brilleglas. Det gælder bl.a. slibning, svejsning, sandblæsning, jern- og metalstøbning, støvende arbejde samt arbejde, hvor der er risiko for sprøjt fra flyvende partikler eller glødende materialer. Der skal endvidere anvendes øjenværn ved arbejde med risiko for ætsende stoffer og arbejde med skadelig varmestråling og arbejde i blændende, direkte eller reflekterende lys mv.

3.2. Øjenværn skal også anvendes, selv om operatøren anvender briller eller kontaktlinser.

3.3. Ved svejsning og andet arbejde med mange partikler i luften samt arbejde med laser anvendes tætslutende øjenværn. Herved undgås, at laserlys kommer ind bagfra og reflekteres fra bagsiden af brillen og ind i øjnene. Det er meget smertefuldt at få partikler i øjnene, også når der anvendes kontaktlinser.

3.4. Øjenværn må ikke medføre unødige gener og skal være tilpasset brugeren og give et klart udsyn. Det kan være nødvendigt med styrke i linserne.

3.5. Arbejdsområder, hvor der skal anvendes øjenværn, skal afmærkes med skiltning.

3.6. Der skal være øjenskyller til rådighed, hvor der skal arbejdes med øjenværn.

4. Arbejdsforhold

4.1. Inden der tages mål til briller, må arbejdspladsen indrettes optimalt, så synsafstanden varierer mindst muligt og med mindst mulig blænding. Belysningen skal være i orden. Vægge, lofter og maskiner må ikke have for mørke eller blanke farver.

4.2. Selv om synet er normalt eller korrigeret med briller, kan der være arbejdssituationer, hvor særlige arbejdsbriller tilpasset dette specielle

arbejdsområde skal stilles til rådighed. Det gælder f.eks. terminalarbejde.

4.3. Når arbejdspladsen er indrettet optimalt, kan der foretages følgende opdeling af forskellige linsetypers egnethed.

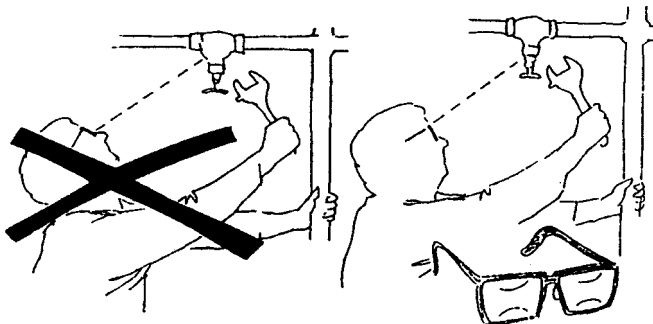
*** egnet – betyder, at nævnte linsetype er egnet uden forbehold.

** mindre egnet – betyder, at nævnte linsetype kan benyttes, men at benyttelsen under ugunstige forhold kan medføre brillekader, der kræver udskiftning af linsetype.

* uegnet – betyder, at linsetypen ikke er egnet til brug i nævnte arbejdsmiljø.

Linsetype	Arbejdsmiljø				
	Slibearbejde o.l.	Svejsning o.l.	Kemisk arbejde o.l.	Lager o.l.	Kontor o.l.
Bløde kontaktlinser	*	*	*	**	***
Hårde kontaktlinser	*	*	*	**	***
Mineralske brillelinser	**	*	**	**	***
Hærdede brillelinser	***	**	***	***	Unødvendige
Letvægtslinser	*	*	**	**	***
Hærdede letvægtslinser	***	***	***	***	Unødvendige

4.4. Dobbeltselebrille kan være en løsning ved arbejdsstillinger, der ellers vil give bagoverbøjet hoved (se illustration).



5. Belysning

5.1. Træthed i øjnene skyldes ofte forkert belysning eller blænding. Øjets store tilpasningsevne må ikke benyttes som en undskyldning for at benytte ringe belysningsanlæg.

5.2. Belysningens udformning og kvalitet skal tilpasses arbejdsopgaverne og de ansatte. Belysningen justeres i takt med ændringer på arbejdspladsen. Almenbelysningen skal være tilstrækkelig stærk i forhold til punktbelysningen. Den normale fordeling er mest lys på selve arbejdsområdet, mindre på arbejdsfeltet udenom og mindst i lokalet i forholdet 10:3:1.

5.3. Lysbehovet er afhængig af, hvor fine detaljer øjet skal kunne skelne, og af de ansattes alder. Allerede ved 50-års alderen kan det være nødvendigt at øge belysningsstyrken med op til 50%. Ved 60-års alderen kan det være nødvendigt at fordoble belysningsstyrken i forhold til de anbefalede værdier.

5.4. Armaturer skal rengøres og kontrolleres regelmæssigt. Ikke alene lyskilder, som er gået itu, f.eks. glødelamper og lysstofrør, skal udskiftes, men da lysmængden aftager med lyskildernes alder (uden at energiforbruget mindskes), skal disse udskiftes med jævne mellemrum.

6. Synsprøver

6.1. Personer over 40 år bør regelmæssigt og mindst ca. hvert 5. år lade synet kontrollere. Synsnedsættel-

se kommer gradvis, uden at man nødvendigvis bliver opmærksom herpå. De første tegn på synsnedsættelse er besvær med at læse avis og telefonbog. Synet bør også kontrolleres ved længerevarende træthed, svie eller kløe i øjnene. Med nedsat synsfunktion følger ofte en nedsat arbejdssevne og en forringelse af mentaltilstanden.

6.2. Ved 40-års alderen trænger de fleste til læsebriller/kontaktlinser. Det skyldes, at øjets elasticitet nedsættes med alderen, og øjet derfor ikke kan indstille sig på forskellige afstande så let som tidligere. Øjet mister også evnen til at se på kort afstand over længere tid.

7. Vedligeholdelse af øjenværn og briller

7.1. Utallige brilleglas, især letvægtsglas, ridses, fordi de pudses med snavsede klude indeholdende små metalpartikler og urenheder. Der skal derfor altid anvendes en ren, blød pudseklud.

7.2. Ved snavset eller støvende arbejde vaskes først hænder inden pudsning af briller, og brillerne vaskes under rindende vand.

7.3. Briller lægges ikke med glassene nedad.

7.4. Briller opbevares i rent etui og ikke i lommer eller lignende.

Henvisninger:

- * Bekendtgørelse om brugen af personlige værnemidler
- * At-meddelelse 4.00.1 om arbejdspladsvurdering
- * At-meddelelse 4.09.3 om øjenværn

Nummer og dato på nævnte bekendtgørelser findes i At-meddelelse nr. 0.02.1, der indeholder en fuldstændig fortegnelse over gældende love, bekendtgørelser og At-anvisninger om arbejdsmiljø.

Denne vejledning er udgivet med støtte fra Arbejds miljøfondet.

Henvendelse vedrørende denne vejledning rettes til:

CO-industri: Vester Søgade 12.2. 1790 V, tlf. 3363 8000, fax 3363 8099
Dansk Industri: 1787 V, tlf. 3377 3377, fax 3377 3370
Ledernes Hovedorg.: Vermlandsgade 65, 2300 S, tlf. 3283 3283, fax 3283 3284